(יא) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃

יא ומליל יי עם משה למימר.

(יב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי־תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וּמָעֲלָה בוֹ מָעַל׃

יב מליל עם בני ישראל ותימר להון גבר גבר ארי תסטי אתתיה ותשקר ביה שקר.

רש"י **איש איש כי תשטה אשתו:** מה כתוב למעלה מן הענין? "ואיש את קדשיו לו יהיו", אם אתה מעכב מתנות הכהן, חייך שתצטרך לבא אצלו להביא לו את הסוטה. **איש איש:** ללמדך, שמועלת בשתים: באיש שלמעלה ובאיש שלמטה. **כי תשטה:** תט מדרכי צניעות ותחשד בעיניו, כמו "שטה מעליו ועבור", "אל ישט אל דרכיה לבך". **ומעלה בו מעל:** ומהו המעל? –

(יג) וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זֶרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה׃

יג וישכוב גבר יתה שכבת זרעא ויהי מכסא מעיני בעלה ומטמרא והיא מסאבא וסהיד לית בה והיא לא אתחדת.

רש"י **ושכב איש אתה:** פרט לקטן, או שאינו איש. **ונעלם מעיני אישה:** פרט לסומא, ולא שהיה מעלים עיניו. **ונסתרה:** שיעור שהייה כדי טומאה. **ועד אין בה:** הא אם יש בה אפילו עד אחד שאומר נטמאה, לא היתה שותה. **ועד אין בה:** בטומאה, אבל יש עדים לסתירה. **נתפשה:** נאנסה, כמו "ותפשה ושכב עמה".

(יד) וְעָבַר עָלָיו רוּחַ־קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה אוֹ־עָבַר עָלָיו רוּחַ־קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִיא לֹא נִטְמָאָה׃

יד ויעבר עלוהי רוח קנאה ויקני ית אתתיה והיא מסאבא או עבר עלוהי רוח קנאה ויקני ית אתתיה והיא לא מסאבא.

רש"י **ועבר עליו:** קודם לסתירה. **רוח קנאה:** פירשו רבותינו: לשון התראה, שמתרה בה "אל תסתרי עם איש פלוני", ולשון קנאה הוא דבר המתיחס אחר האדם, והיא ידוע לו...

(טו) וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא־יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי־מִנְחַת קְנָאֹת הוּא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֺן׃

טו וייתי גברא ית אתתיה לות כהנא וייתי ית קרבנה עלהא חד מן עסרא בתלת סאין קמחא דסערין לא יריק עלוהי משחא ולא יתן עלוהי לבונתא ארי מנחת קנאתא הוא מנחת דוכרנא מדכרת חובין.

רש"י **קמח:** שלא יהא סלת. **שעורים:** היא עשתה מעשה בהמה, וקרבנה מאכל בהמה. **לא יצק עליו שמן:** שלא יהא קרבנה מהודר, שהשמן קרוי אור, והיא עשתה בחשך. **ולא יתן עליו לבנה:** שהאמהות קרויות לבונה, שנאמר "אל גבעת הלבונה", והיא פירשה מדרכיהן. **כי מנחת קנאת הוא:** המנחה הזאת, ולשון זכר הוא. **מנחת קנאת:** מעוררת עליה שתי קנאות, קנאת המקום וקנאת הבעל.

(טז) וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ לִפְנֵי יְהוָה׃

טז ויקריב יתה כהנא ויקימנה קדם יי.

(יז) וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי־חָרֶשׂ וּמִן־הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמָּיִם׃

יז ויסב כהנא מי כיור במאן דחסף ומן עפרא דיהי בשיפולי משכנא יסב כהנא ויתן למיא.

רש"י **מים קדשים:** שקדשו בכיור, לפי שנעשה הכיור ממראות הצובאות... היא יצאה מדרך הכשרות ופרצה גדר, והם נבעלות לבעליהם ובעלת בעל. **בכלי חרש:** היא השקתה את הנואף יין משובח בכוסות משובחים, לפיכך תשתה מים המרים במקבה בזויה של חרס.

(יח) וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֵת מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים׃

יח ויקים כהנא ית אתתא קדם יי ויפרע ית רישא דאתתא ויתן על ידהא ית מנחת דוכרנא מנחת קנאתא היא וביד כהנא יהון מיא מריריא מלטטיא האלין.

רש"י **והעמיד הכהן וגו':** והלא כבר נאמר "והעמידה לפני ה'", אלא ממוליכה ממקום למקום כדי לייגעה ותטרף דעתה ותודה. **ופרע:** סותר את קליעת שערה, כדי לבזותה. מכאן לבנות ישראל שגלוי הראש גנאי להן. **המאררים:** המאבדים אותה מן העולם. **המרים:** על שם סופן, שהם מרים לה.

(יט) וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אֹתָךְ וְאִם־לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה׃

יט ויומי יתה כהנא ויימר לאתתא אם לא שכיב גבר יתיך ואם לא סטית לסואבא בר מבעליך הוי זכאה ממיא מריריא מלטטיא האלין.

רש"י **והשביע אתה וגו':** ומה היא השבועה? אם לא שכב וגו' הנקי. הא אם שכב, חנקי. לא תאמר כן, שמכלל לאו אתה שומע הן. אלא ממקום שבאת פתח תחלה בזכות.

(כ) וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת־שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ׃

כ ואת ארי סטית בר מבעליך וארי אסתאבת ויהב גבר ביך ית שכבתיה בר מבעליך.

רש"י **ואת כי שטית:** כי משמש בלשון "אם".

(כא) וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה אֶת־יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת־בִּטְנֵךְ צָבָה׃

כא ויומי כהנא ית אתתא במומתא דלוטא ויימר כהנא לאתתא יתן יי יתיך ללוט ולמומי בגו עמיך בדיתן יי ית ירכיך מתמסיא וית מעיכי נפיחין.

רש"י **בשבעת האלה:** שבועה של קללה. **יתן ה' אותך לאלה וגו':** שיהיו הכל מקללין ביך: יבואך כדרך שבא לפלונית. **ולשבועה:** שיהיו הכל נשבעין ביך: לא יארע לי כדרך שארע לפלונית. וכן הוא אומר "והנחתם שמכם לשבועה לבחירי", שהצדיקים נשבעים בפורענותן של רשעים. **את ירכך:** בקללה התחילה בירך תחלה, לפי שבה התחילה בעבירה תחלה.

(כב) וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמֵעַיִךְ לַצְבּוֹת בֶּטֶן וְלַנְפִּל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן׃

כב ויעלון מיא מלטטיא האלין במעיכי לאפחא מעין ולאתמסאה ירכא ותימר אתתא אמן אמן.

רש"י **לצבות בטן:** כמו לצבות בטן, נקודה בחטף פתח. **אמן אמן:** אמן על האלה, אמן על השבועה. אמן אם מאיש זה, אמן אם מאיש אחר. אמן שלא סטיתי ארוסה ונשואה, שומרת יבם וכנוסה.

(כג) וְכָתַב אֶת־הָאָלֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים׃

כג ויכתוב ית לוטיא האלין כהנא בספרא וימחוק למיא מריריא.

(כד) וְהִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים׃

כד וישקי ית אתתא ית מיא מריריא מלטטיא ויעלון בה מיא מלטטיא לבדקה.

רש"י **והשקה את האשה:** אין זה סדר המעשה, שהרי בתחלה מקריב מנחתה... **למרים:** להיות לה רעים ומרים.

(כה) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֵת מִנְחַת הַקְּנָאֹת וְהֵנִיף אֶת־הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ׃

כה ויסב כהנא מידא דאתתא ית מנחת קנאתא וירים ית מנחתא קדם יי ויקריב יתה למדבחא.

רש"י **והניף:** מוליך ומביא, מעלה ומוריד, ואף היא מניפה עמו, שידה למעלה מיד הכהן. **והקריב אתה:** זו היא הגשתה בקרן דרומית מערבית של מזבח קודם קמיצה, כשאר מנחות.

(כו) וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַמָּיִם׃

כו ויקמוץ כהנא מן מנחתא ית אדכרתה ויסיק למדבחא ובתר כן ישקי ית אתתא ית מיא.

רש"י **אזכרתה:** הוא הקומץ, שעל ידי הקטרתו הוא לזכרון לפני המקום.

(כז) וְהִשְׁקָהּ אֶת־הַמַּיִם וְהָיְתָה אִם־נִטְמְאָה וַתִּמְעֹל מַעַל בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה בְּקֶרֶב עַמָּהּ׃

כז וישקינה ית מיא ותהי אם אסתאבת ושקרת שקר בבעלה ויעלון בה מיא מלטטיא לבדקא ותפח מעהא ותתמסי ירכהא ותהי אתתא ללוט בגו עמהא.

רש"י **והשקה את המים:** לרבות שאם אמרה "איני שותה" משנמחקה המגלה, מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה, אלא אם כן אמרה "טמאה אני". **ונפלה ירכה:** אף על פי שבקללה הזכיר ירך תחלה, לפי שבו התחילה בעבירה תחלה, מכל מקום המים בודקים בטן תחלה כדרכן. **והיתה האשה לאלה:** שיהיו הכל מקללין בה.

(כח) וְאִם־לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהֹרָה הִוא וְנִקָּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע׃

כח ואם לא אסתאבת אתתא ודכיתא היא ותהי זכאה ותעדי עדוי.

רש"י **ואם לא נטמאה האשה:** בסתירה זו. **וטהרה היא:** ממקום אחר. **ונקתה:** ממים המאררים, ולא עוד אלא **ונזרעה זרע:** אם היתה יולדת בצער, תלד בריוח; אם היתה יולדת נקבות, תלד זכרים.

(כט) זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאֹת אֲשֶׁר תִּשְׂטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָה׃

כט דא אוריתא דקנאתא די תסטי אתתא בר מבעלה ותסתאב.

(ל) אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תַּעֲבֹר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהֶעֱמִיד אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֵת כָּל־הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃

ל או גבר דתעבר עלוהי רוח קנאה ויקני ית אתתיה ויקים ית אתתא קדם יי ויעביד לה כהנא ית כל אוריתא הדא.

רש"י **או איש:** כמו "או נודע", כלומר או איש קנאי הוא.

(לא) וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָוֺן וְהָאִשָּׁה הַהִוא תִּשָּׂא אֶת־עֲוֺנָהּ׃

לא ויהי גברא זכי מחובין ואתתא ההיא תקבל ית חובהא.

רש"י **ונקה האיש מעון:** אם בדקוה המים, אל ידאג לומר "חייבתי במיתתה", נקי הוא מן העונש. דבר אחר: משהוא נקי מעון, המים בודקין את אשתו, ואין אם נבעל באיסור, אין המים בודקין את אשתו. **והאשה ההיא תשא את עונה:** היא זו... סופה בנפוח בטן ונפול ירך... ולא יהיה עונש לבעלה.

ו

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃

א ומליל יי עם משה למימר.

(ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַיהוָה׃

ב מליל עם בני ישראל ותימר להון גבר או אתתא ארי יפריש למדר נדר נזירו למזר קדם יי.

רש"י **כי יפלא:** יפריש. למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן היין, שהוא מביא לידי ניאוף. **נזיר:** אין נזירה בכל מקום אלא פרישה, אף כאן שפירש מן היין. **להזיר לה':** להבדיל עצמו מן היין לשם שמים.

(ג) מִיַּיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל־מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל׃

ג מחמר חדת ועתיק יפרש חל דחמר חדת וחל דחמר עתיק לא ישתי וכל מתרות ענבין לא ישתי וענבין רטיבין ויבישין לא ייכול.

רש"י **מיין ושכר:** כשהוא יין. ושכר מיין ישן, שהוא משכר. **משרת:** לשון שרייה, שנשרו בו ענבים.

(ד) כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד־זָג לֹא יֹאכֵל׃

ד כל יומי נזריה מכל דמתעביד מגופנא דחמרא מפורצנין ועד עצורין לא ייכול.

רש"י **חרצנים:** הם הגרעינים. **זג:** הם הקליפות שמבחוץ, שהחרצנים בתוכן כענבל בזוג.

(ה) כָּל־יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא־יַעֲבֹר עַל־רֹאשׁוֹ עַד־מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר־יַזִּיר לַיהוָה קָדֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ׃

ה כל יומי נדר נזריה מספר לא יעבר על רישיה עד משלם יומיא דיפריש קדם יי קדיש יהי מרבי פרוע סער רישיה.

רש"י **קדש יהיה:** השער שלו לגדלו. **פרע:** גדל פרע שער ראשו, ואין פרע פחות משלשים יום.

(ו) כָּל־יְמֵי הַזִּירוֹ לַיהוָה עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא׃

ו כל יומי נזריה קדם יי על נפש מיתא לא ייעול.

(ז) לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וּלְאַחֹתוֹ לֹא־יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל־רֹאשׁוֹ׃

ז לאבוהי ולאמיה לאחוהי ולאחתיה לא יסתאב להון במותהון ארי כליל אלהיה על רישיה.

(ח) כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ קָדֹשׁ הוּא לַיהוָה׃

ח כל יומי נזריה קדיש הוא קדם יי.

רש"י **קדש הוא:** זו קדושת הגוף, שלא ליטמא למתים.

(ט) וְכִי־יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחֶנּוּ׃

ט וארי ימות מיתא עלוהי בתכף שלו ויסאב ריש נזריה ויגלח רישיה ביומא דדכותיה ביומא שביעאה יגלחניה.

רש"י **פתע:** זה אונס. **פתאם:** זה שוגג. **ביום טהרתו:** ביום הזאתו. יכול בשמיני? תלמוד לומר ביום השביעי. יכול בשביעי ולא בשמיני? תלמוד לומר ביום טהרתו, שהוא טהור.

(י) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבִא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃

י וביומא תמינאה ייתי תרין שפנינין או תרין בני יונה לות כהנא לתרע משכן זמנא.

רש"י **וביום השמיני:** להוציא את השביעי. **יבא שתי תרים:** לכפר על טומאתו.

(יא) וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל־הַנָּפֶשׁ וְקִדַּשׁ אֶת־רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא׃

יא ויעביד כהנא חד לחטאתא וחד לעלתא ויכפר עלוהי מדחב על מיתא ויקדש ית רישיה ביומא ההוא.

רש"י **מאשר חטא על הנפש:** שלא נזהר מטומאת המת. רבי אלעזר הקפר אומר: שציער עצמו מן היין. **וקדש את ראשו:** לחזור ולהתחיל מנין נזירותו.

(יב) וְהִזִּיר לַיהוָה אֶת־יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפְּלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוֹ׃

יב ויזר קדם יי ית יומי נזריה וייתי אמר בר שתיה לאשמא ויומיא קדמאי יבטלון ארי אסתאב נזריה.

רש"י **והזיר לה' את ימי נזרו:** יחזור וימנה נזירותו כבתחלה. **והימים הראשנים יפלו:** לא יעלו מן המנין.

(יג) וְזֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר בְּיוֹם מְלֹאת יְמֵי נִזְרוֹ יָבִיא אֹתוֹ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃

יג ודא אוריתא דנזירא ביום משלם יומי נזריה ייתי יתיה לתרע משכן זמנא.

רש"י **יביא אתו:** יביא את עצמו. זה אחד משלשה אתים שהיה רבי ישמעאל דורש כן. כיוצא בו "והשיאו אותם עון אשמה", והם את עצמם. כיוצא בו "ויקבר אתו בגי", הוא קבר את עצמו.

(יד) וְהִקְרִיב אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ תָמִים אֶחָד לְעֹלָה וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת־שְׁנָתָהּ תְּמִימָה לְחַטָּאת וְאַיִל־אֶחָד תָּמִים לִשְׁלָמִים׃

יד ויקרב ית קרבניה קדם יי אמר בר שתיה שלים חד לעלתא ואמרתא חדא בת שתה שלמתא לחטאתא ודכר חד שלים לנכסת קודשיא.

(טו) וְסַל מַצּוֹת סֹלֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם׃

טו וסל פטיר סלת גריצן דפילן במשח ואספוגין פטירין דמשיחין במשח ומנחתהון ונסכיהון.

רש"י **ומנחתם ונסכיהם:** של עולה ושל שלמים, לפי שהיו בכלל עולות ושלמים, לכך נאמרה בהן מנחה ונסכים. **חלות, רקיקי:** עשר מכל מין. **וסל מצות:** מעשר עשרונים היו, ולא היו לשלמים חסר מהן מצה.

(טז) וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה אֶת־חַטָּאתוֹ וְאֶת־עֹלָתוֹ׃

טז ויקרב כהנא קדם יי ויעביד ית חטאתיה וית עלתיה.

(יז) וְאֶת־הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה עַל סַל הַמַּצּוֹת וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־מִנְחָתוֹ וְאֶת־נִסְכּוֹ׃

יז וית דכרא יעביד נכסת קודשין קדם יי על סלא דפטיריא ויעביד כהנא ית מנחתיה וית נסכיה.

רש"י **זבח שלמים לה' על סל המצות:** ישחט השלמים על מנת לקדש את הלחם.

(יח) וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת־רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת־שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר־תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים׃

יח ויגלח נזירא ית ריש נזריה בתרע משכן זמנא ויסב ית סער ריש נזריה ויתן על אשתא דתחות דודא דנכסת קודשיא.

רש"י **וגלח הנזיר פתח אהל מועד:** יכול יגלח בעזרה? הרי זה דרך בזיון! אלא "וגלח הנזיר... אשר תחת זבח השלמים", תחת הדוד שהוא מבשל בו את השלמים, שהנזיר מבשל שלמיו בעזרה.

(יט) וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַזְּרֹעַ בְּשֵׁלָה מִן־הָאַיִל וְחַלַּת מַצָּה אַחַת מִן־הַסַּל וּרְקִיק מַצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל־כַּפֵּי הַנָּזִיר אַחַר הִתְגַּלְּחוֹ אֶת־נִזְרוֹ׃

יט ויסב כהנא ית דרועא בשילא מן דכרא וגריצתא פטירתא חדא מן סלא ואספוג פטיר חד ויתן על ידי נזירא בתר דיגלח ית נזריה.

רש"י **הזרע בשלה:** לאחר שנתבשלה.

(כ) וְהֵנִיף אוֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה הַנָּזִיר יָיִן׃

כ וירים יתהון כהנא ארמא קדם יי קודשא הוא לכהנא על חדיא דארמותא ועל שקא דאפרשותא ובתר כן ישתי נזירא חמרא.

רש"י **קדש הוא לכהן:** התנופה, קדש היא. **על חזה התנופה:** מלבד חזה ושוק, הראויין לכהן מכל שלמים, מוסף על שלמי נזיר הזרוע הזה.

(כא) זֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר אֲשֶׁר יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיהוָה עַל־נִזְרוֹ מִלְּבַד אֲשֶׁר־תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי נִדְרוֹ אֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ׃

כא דא אוריתא דנזירא די ידר קרבניה קדם יי על נזריה בר מדתדביק ידיה כמיסת נדריה די ידר כן יעביד על אוריתא דנזריה.

רש"י **מלבד אשר תשיג ידו:** שאם אמר: הריני נזיר על מנת לגלח על מאה עולות ועל מאה שלמים. **כפי נדרו אשר ידר:** מה שנדר לא יפחות מן הנדר.

(כב) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃

כב ומליל יי עם משה למימר.

(כג) דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם׃

כג מליל עם אהרן ועם בנוהי למימר כדנן תברכון ית בני ישראל כד תימרון להון.

רש"י **אמור להם:** כמו זכור, שמור, בלשון הזה. **אמור:** שיהיו כלם שומעים. **אמור:** מלא. לא תברכם בחפזון ובבהלות, אלא בכוונה ובלב שלם.

(כד) יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ׃

כד יברכינך יי ויטרינך.

רש"י **יברכך:** שיתברכו נכסיך. **וישמרך:** שלא יבואו עליך שודדים ליטול ממונך. שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מכל אדם, וכיון שבאו לסטים עליו ונטלו אותה ממנו, מה הנאה יש לו במתנה זו? אבל הקב"ה הוא הנותן הוא השומר.

(כה) יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃

כה ינהר יי שכינתיה לותך ויתרחם עלך.

רש"י **יאר ה' פניו:** יראה לך פנים שוחקות, פנים צהובות. **ויחנך:** יתן לך חן.

(כו) יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃

כו יסב יי אפוהי לותך וישוי לך שלם.

רש"י **ישא ה' פניו אליך:** יכבוש כעסו.

(כז) וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם׃

כז וישוון ית ברכת שמי על בני ישראל ואנא אברכנון.

רש"י **ושמו את שמי:** יברכום בשם המפורש. **ואני אברכם:** לישראל, אסכים עם הכהנים. דבר אחר: ואני אברכם לכהנים.